

KLASA: 011-03/25-03/02

KLASA: 2103-106-01-25-1

Daruvár, 8. rujna 2025.

PROTOKOLI U OSNOVNOJ ŠKOLI VLADIMIRA NAZORA, DARUVAR

SADRŽAJ

PROTOKOL O POSTUPANJU KOD UČENIČKIH IZOSTANAKA	3
KRITERIJI VREDNOVANJA VLADANJA UČENIKA	4
PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU BOLESTI ILI OZLJEDE UČENIKA	11
POSTUPANJA U SLUČAJEVIMA NASILJA, SUKOB I NEPRIMJERENOG PONAŠANJA	13
TIM ZA KOORDINIRANJE AKTIVNOSTI U SLUČAJEVIMA NASILJA U ŠKOLI	16
VRŠNJAČKI SUKOB I VRŠNJAČKO NASILJE	16
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG NASILJA.....	18
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA.....	19
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUMNJE I/ILI SAZNANJA O SEKSUALNOM NASILJU NAD DJETETOM	21
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (UČITELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA ŠKOLE, NEPOZNATIH OSOBA)	23
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE/ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE U OBITELJI	24
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI	25
POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA ŠKOLE OD STRANE UČENIKA ŠKOLE I/ILI UNOŠENJA OPASNIH PREDMETA U ŠKOLU.....	26
PROTOKOL POSTUPANJA U SLUČAJU SAMOOZLJEĐIVANJA I/ILI SUICIDALNIH NAMJERA UČENIKA.....	27
POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAZNANJA DA SE UČENIK SAMOOZLJEĐUJE.....	27
POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAMOOZLJEĐIVANJA U ŠKOLI ILI NA TERENSKOJ NASTAVI.....	28
POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAZNANJA O SUICIDALNIM MISLIMA, PLANOVIMA I/ILI POKUŠAJIMA UČENIKA.....	29
POSTUPANJE ŠKOLE U KRIZNIM SITUACIJAMA	30
KRIZA I KRIZNI DOGAĐAJ	30
TIM ZA PSIHOLOŠKE KRIZNE INTERVENCIJE U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA.....	30
PRILOZI.....	32

Napomena: Izrazi koji se u ovim dokumentima koriste za osobe u muškome rodu, neutralni su i odnose se na osobe muškoga i ženskoga spola.

PROTOKOL O POSTUPANJU KOD UČENIČKIH IZOSTANAKA

Razrednik je dužan **redovito** pratiti izostanke učenika.

Roditelj učenika je dužan brinuti se da učenik redovito izvršava obveze te u primjerenom roku javiti razlog izostanka učenika u pravilu putem e-Dnevnika.

Ako roditelj zanemaruje svoje obveze škola mu je dužna uputiti **pisani poziv** za razgovor s razrednikom i stručnim suradnicima škole.

Ako roditelj učestalo zanemaruje obveze opravdavanja izostanaka, škola je dužna o tome obavijestiti nadležno upravno tijelo županije, odnosno **Gradski ured i nadležnu ustanovu socijalne skrbi** koji su dužni izvijestiti školu o poduzetim mjerama.

- Izostanak učenika s nastave, u slučaju pravodobnog zahtjeva roditelja, može odobriti:
  - učitelj za izostanak tijekom nastavnoga dana
  - razrednik za izostanak do tri pojedinačna ili uzastopna radna dana
  - ravnatelj za izostanak do sedam uzastopnih radnih dana
  - Učiteljsko vijeće za izostanak do 15 uzastopnih radnih dana.
- Pravodobnim zahtjevom roditelja za izostanak učenika s nastave smatra se:
  - usmeni ili pisani zahtjev učitelju najkasnije neposredno prije početka nastave za izostanak tijekom nastavnoga dana, a pisani zahtjev razredniku za izostanak do tri pojedinačna ili uzastopna radna dana najkasnije jedan dan prije izostanka
  - pisani zahtjev ravnatelju za izostanak najkasnije tri dana prije izostanka
  - pisani zahtjev Učiteljskom vijeću najkasnije osam dana prije izostanka.
- Roditelj može, **više puta godišnje**, opravdati izostanak svoga djeteta u trajanju do **tri radna dana**.
- Opravdanost izostanka s nastave zbog zdravstvenih razloga u trajanju duljem od tri radna dana uzastopno dokazuje se liječničkom potvrdom.
- Izostanak učenika s nastave može se opravdati i odgovarajućom potvrdom nadležne institucije, ustanove ili druge nadležne fizičke ili pravne osobe (Ministarstvo unutarnjih poslova, sud, nadležno tijelo za socijalni rad, ustanova u koju je učenik uključen zbog pružanja pomoći ili dijagnostike, škola s umjetničkim programima, škola stranih jezika, učenički dom, sportski klub, kulturno-umjetničko društvo, kazalište u koje je učenik uključen, specijalistička ordinacija u kojoj je obavljen pregled ili dijagnostička pretraga i drugo), uključujući i e-potvrdu o narudžbi za pregled u zdravstvenoj ustanovi.
- Neopravdanim izostankom učenika s nastave smatra se izostanak koji nije odobren ili opravdan na gore naveden način te takve situacije podliježu Pravilniku o pedagoškim mjerama.

- Izostanak učenika s nastave obvezno je opravdati najkasnije u roku od **pet dana od povratka učenika na nastavu**.

KRITERIJI VREDNOVANJA VLADANJA UČENIKA

Na temelju *Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi* (NN br. 112/10) Učiteljsko vijeće Osnovne škole Vladimira Nazora, Daruvar (u daljnjem tekstu Škola), donijelo je 8. rujna 2025. *Kriterije vrednovanja vladanja učenika*.

Napomena: Izrazi koji se u ovom dokumentu koriste za osobe u muškom rodu neutralni su i odnose se na osobe muškoga i ženskoga spola.

1. Vladanje učenika je ponašanje učenika u školskom okružju, na nastavi i drugim oblicima odgojno-obrazovnog rada.
2. Kako bi se objektivno ocijenilo vladanje učenika, potrebno je pratiti i evidentirati ponašanje učenika i služiti se *Kriterijima vrednovanja vladanja učenika*.
3. Vrednovanje vladanja učenika obuhvaća praćenje, tj. sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o ponašanju učenika i provjeravanje, tj. procjenu napretka u ponašanju učenika i postignute razine kompetencija na temelju praćenja (na sjednicama Razrednih vijeća, individualnim razgovorima s roditeljima i učenicima).
4. U skladu s čl. 72. st. 5. *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* opisne ocjene iz vladanja su **uzorno, dobro i loše**. U skladu s čl. 73. st. 1. istoga Zakona ocjenu iz vladanja utvrđuje Razredno vijeće na prijedlog razrednika.
5. Bilješke o ponašanju učenika upisuju se u **e-Dnevnik** u rubriku **Napomene** (neprimjereno ponašanje tijekom odmora, prije/nakon nastave, tijekom ostalih oblika rada). Odnos prema radu i zalaganje u rješavanju zadataka nastave se unosi u opisno praćenje po predmetima i ulazi u ocjenu postignuća učenika.
6. Učitelj je dužan najprije **usmeno opomenuti** učenika ne upisujući neprimjereno ponašanje u bilješke ako takvo ponašanje ne podliježe izravnom izricanju bilo koje pedagoške mjere (opomene, ukora, strogog ukora, preseljenja). Ako učenik ne uvaži upozorenje i ponovi neprimjereno ponašanje, potrebno je isto zapisati u navedenu rubriku.

7. Ponašanje koje ugrožava sigurnost učenika koji se neprimjereno ponaša i/ili drugih učenika te je dovelo do ozljede potrebno je evidentirati i o tome informirati razrednika, stručnu službu i roditelje.
8. Kod oštećenja imovine, korištenja pirotehnike i prekršaja u svezi sa sredstvima ovisnosti (cigarete, alkohol, energetska pića, opijati) potrebno je obavijestiti razrednika, stručnu službu i roditelje te sastaviti zapisnik.
9. Aktivnosti u postupku vrednovanja vladanja učenika provode učitelji, razrednici i stručni suradnici.
10. Pri primjeni ovih kriterija treba voditi računa o kognitivnom, emocionalnom i socijalnom stanju učenika. Načine, postupke i elemente vrednovanja vladanja učenika s teškoćama učitelji/stručni suradnici trebaju prilagoditi poteškoći i osobnosti učenika.
11. Razrednik predlaže ocjenu vladanja za pojedinog učenika, a Razredno vijeće sa za, protiv ili suzdržan javno glasuje o prijedlogu. Rezultati glasovanja upisuju se u zapisnik sjednice Razrednog vijeća.
  - a) Razrednik ima obavezu na početku nastavne godine (na prvom satu razrednika / na prvom roditeljskom sastanku) upoznati učenike i roditelje s *Kriterijima vrednovanja vladanja učenika*.
  - b) Na zadnjem satu razrednika na kraju nastavne godine javno priopćiti te obrazložiti svakom učeniku ocjenu vladanja te u odgovarajuću rubriku *Dnevnika rada u Sat razrednika* upisati „Javno priopćavanje i zaključivanje ocjena vladanja učenika“.
  - c) Upozoriti učenika ako je prešao prag određenim brojem negativnih bilježaka koje rezultiraju izricanjem ocjena vladanja dobro ili loše, kako bi učenik imao priliku popraviti vladanje do kraja nastavne godine. Razrednik će upozorenje upisati u bilješke učenika u *Sat razrednika* i o tome izvijestiti roditelje.
  - d) Razrednik će najmanje dva puta tijekom svakog polugodišta u bilješke pod *Sat razrednika* evidentirati ponašanje učenika.
  - e) Tijekom individualnih razgovora s roditeljima prokomentirati zabilješke za pojedinog učenika i obavijestiti roditelja što je poduzeto i zabilježiti u e-Dnevnik u rubriku Podaci o suradnji s roditeljima.

- f) Obavijestiti stručnu službu kod uzastopnog ponavljanja neprimjerenih oblika ponašanja.
- g) Redovito informirati roditelje o vladanju učenika, dogovarati i poduzimati mjere za poboljšanje vladanja učenika te voditi brigu o tome da roditelj pravovremeno dobije informaciju o ocjeni vladanja njegova djeteta na kraju nastavne godine.

14. Kriteriji vrednovanja vladanja učenika dostupni su učenicima i roditeljima na mrežnoj stranici Škole.

15. Područja praćenja vladanja učenika su:

- a) odnos prema radu
- b) odnos prema drugim učenicima
- c) odnos prema učiteljima i ostalim djelatnicima škole
- d) odnos prema vlastitoj i tuđoj imovini, školskoj imovini te društvenom i prirodnom okružju.

UZORNO VLADANJE:

- poštuje Pravilnik o kućnom redu škole i razredna pravila
- redovito izvršava školske obveze
- redovito pohađa nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, ne kasni na nastavu i nema neopravdanih izostanaka
- savjesno (u okviru svojih mogućnosti) pristupa radnim zadacima i sudjeluje u nastavnom procesu
- svoj stav brani argumentirano, vodeći računa o pravilima ponašanja i osjećajima drugih osoba (*pristojno objašnjava svoje mišljenje*)
- prihvaća odgovornost za svoje postupke (*priznaje vlastite pogreške*), spreman ih je ispraviti i ne ponavlja pogreške na koje je upozoren
- ne ometa druge učenike u praćenju nastave
- poštuje prava i različitosti drugih učenika
- ne izaziva sukobe i nije nasilan prema drugim učenicima te nastoji spriječiti/riješiti sukobe među učenicima na prihvatljiv način
- ne ugrožava sigurnost drugih učenika, učitelja i ostalih djelatnika škole
- na primjeren način komunicira s učenicima, učiteljima i ostalim djelatnicima škole
- spreman je na suradnju, timski rad i pomaganje drugima

- svojim ponašanjem i načinom komunikacije predstavlja uzor
- doprinosi ugledu škole u svim prigodama (susreti, terenske nastave, izvanučioničke nastave, izleti, projekti, priredbe...)
- vodi brigu, čuva i ne uništava vlastitu i tuđu imovinu (drugih učenika, školsku, javnu)
- pokazuje visoko razvijenu društvenu i ekološku svijest i ponaša se u skladu s njom te vodi brigu o društvenom i prirodnom okruženju
- nema izrečenu pedagošku mjeru zbog povreda dužnosti, neispunjavanja obveza i/ili nasilničkog ponašanja.

*Ako je učeniku izrečena pedagoška mjera opomene, učenik ne može imati uzorno vladanje, osim ako je u potpunosti ispravio sankcionirano ponašanje. Učenici kojima je pedagoška mjera opomene izrečena krajem nastavne godine (svibanj, lipanj) ne ulaze u ovu kategoriju i ne mogu imati uzorno vladanje.

Uzorno vladanje može imati i učenik koji je zapisan zbog kršenja pravila **najviše dva puta tijekom nastavne godine (ne radi se o događaju koji podliježe izricanju pedagoške mjere ukora ili strogog ukora) te nakon upozorenja odmah preuzima odgovornost za svoje ponašanje i ispravlja ga.

DOBRO VLADANJE:

- uglavnom poštuje Pravilnik o kućnom redu škole i razredna pravila (povremeno ga treba upozoravati zbog kršenja pravila Kućnog reda i razrednih pravila)
- povremeno zanemaruje izvršavanje školskih obveza
- povremeno ima neprimjeren i neodgovoran odnos prema učenju i radu, ali reagira na poticaj i nastoji promijeniti taj odnos
- ponekad ne vodi računa o pravilima ponašanja i osjećajima drugih osoba, a svoj stav pokušava obraniti bez argumenata
- preuzima odgovornost za svoje neprimjerene postupke tek nakon ukazivanja na njih
- povremeno ometa nastavni proces svojim ponašanjem, neprimjerenom komunicira s učiteljima i drugim učenicima, narušava radno ozračje
- ponekad dolazi u sukob s drugima zbog neuvažavanja njihovih prava i neprihvatanja različitosti
- povremeno izaziva sukobe i/ili je nasilan prema drugim učenicima te sukobe i/ili nasilje među učenicima ne sprječava/rješava na prihvatljiv način

- ponekad ugrožava sigurnost drugih učenika, učitelja i ostalih djelatnika škole
- ponekad neprimjereno komunicira s učenicima, učiteljima i ostalim djelatnicima škole
- povremeno odbija suradnju, timski rad, zajedničke aktivnosti i pomoć drugim učenicima, ali prema potrebi prihvaća poticaj za uključivanje u nastavni proces
- ponekad narušava ugled škole i ne ponaša se kulturno u raznim prigodama (susreti, terenske nastave, izvanučioničke nastave, izleti, projekti, priredbe...)
- povremeno ne vodi brigu, ne čuva i/ili uništava vlastitu i tuđu imovinu (drugih učenika, školsku, javnu)
- povremeno pokazuje nerazvijenu društvenu i ekološku svijest, ne vodi brigu o društvenom i prirodnom okružju, ali na poticaj prihvaća odgovornost i mijenja ponašanje
- nakon što mu je bila izrečena pedagoška mjera **opomene**, učenik nije prihvatio odgovornost i nije popravio ponašanje.

*Ako je učeniku izrečena pedagoška mjera **ukora i strogog ukora** učenik ne može imati dobro vladanje.

Dobro vladanje bit će izrečeno učeniku koji je zapisan zbog kršenja pravila **tri puta tijekom nastavne godine (ne radi se o događaju koji podliježe izricanju pedagoške mjere ukora ili strogog ukora).

LOŠE VLADANJE:

- unatoč upozorenjima i poticajima da ispravi ponašanje često krši Pravilnik o kućnom redu škole i razredna pravila
- često zanemaruje izvršavanje školskih obveza
- samovoljno napušta nastavu
- često ima neprimjeren i neodgovoran odnos prema učenju i radu, ne želi sudjelovati u nastavnom procesu te ni na poticaj ne nastoji promijeniti ponašanje
- često ne vodi računa o pravilima ponašanja i osjećajima drugih osoba, a svoj stav pokušava obraniti bez argumenata
- sklon je optuživati druge i prebacivati odgovornost na njih, pogreške rijetko priznaje i rijetko preuzima odgovornost za svoje neprimjereno ponašanje
- učestalo ometa nastavni proces svojim ponašanjem, neprimjereno komunicira s učiteljima i drugim učenicima, narušava radno ozračje

- učestalo dolazi u sukob s drugima zbog neuvažavanja njihovih prava i neprihvatanja različitosti
- učestalo izaziva sukobe i/ili je nasilan prema drugim učenicima te sukobe i/ili nasilje među učenicima ne sprječava/rješava na prihvatljiv način
- često svojim postupcima ugrožava vlastitu sigurnost te sigurnost i prava drugih osoba (učenika, učitelja, ostalih djelatnika škole) koje se zbog toga osjećaju loše (nameće svoju volju, više, koristi vulgarne izraze, vrijeđa, ruga se, prijeti....)
- često druge učenike potiče na neprihvatljiva ponašanja
- ne reagira na upozorenja drugih i njihova nastojanja da mu pomognu korigirati neprimjereno ponašanje (ne surađuje te ne prihvaća upute i savjete)
- često neprimjereno komunicira s učenicima, učiteljima i ostalim djelatnicima škole
- učestalo odbija suradnju, timski rad, zajedničke aktivnosti i pomoć drugim učenicima te ne prihvaća poticaj za uključivanje u nastavni proces
- učestalo narušava ugled škole i ne ponaša se kulturno u raznim prigodama (susreti, terenske nastave, izvanučioničke nastave, izleti, projekti, priredbe...)
- često ne vodi brigu, ne čuva i/ili uništava vlastitu i tuđu imovinu (drugih učenika, školsku, javnu)
- pokazuje nerazvijenu društvenu i ekološku svijest, ne vodi brigu o društvenom i prirodnom okružju te ne prihvaća odgovornost i ne mijenja ponašanje ni nakon upozorenja
- unatoč izrečenoj pedagoškoj mjeri nije ispravio neprimjereno ponašanje.

*Loše vladanje bit će izrečeno učeniku koji je zapisan zbog kršenja pravila **četiri ili više puta** tijekom nastavne godine ili se radi o događaju koji podliježe izricanju pedagoške mjere strogog ukora ili preseljenja u drugu školu.

PROTOKOL ZA PONAŠANJE UČENIKA PUTNIKA TIJEKOM VOŽNJE U AUTOBUSU

Ovaj Protokol donesen je isključivo za potrebe OŠ Vladimira Nazora, a odnosi se na ponašanje učenika putnika tijekom vožnje u autobusu.

Autobusni prijevoz putnika organiziran je za učenike iz Maslenjače, Vrijeske, Dobra Kuća, Vukovije, Batinjani, Donji Daruvar, Batinjska Rijeka, Markovac, Vrbovac, Lipovac Majur, Ivanovo Polje, Gornji Daruvar, Doljani, Kip, Gornji Sređani, Golubinjak, Šibovac. Prijevoz učenika putnika obavlja školski kombi i autoprijevoznik Čazmatrans, a financira Bjelovarsko-bilogorska županija.

Prijevoz putnika obavlja se prema Pravilima o prijevozu putnika, a prema redu vožnje koji na početku školske godine utvrđuju Prometni ured Daruvar i ravnatelj škole.

Pri dolasku ili odlasku, učenici u autobus ulaze i izlaze u školskom dvorištu u vrijeme koje je naznačeno u redu vožnje.

Tijekom vožnje u autobusu učenici su **dužni pridržavati se pravila o ponašanju** putnika u javnom prijevozu kao i ovoga Protokola. Radi sigurnosti tijekom vožnje, učenici su dužni sjediti i biti vezani. Nije dopušteno hodati, otvarati prozore, vikati, gurati se, tući se i ometati vozača.

Za učenike koji su prijavljeni provest će se razgovor s roditeljima te ih upozoriti na obvezu pristojnog ponašanja u autobusu. Ponašanja u autobusu podliježu Pravilniku o pedagoškim mjerama.

U slučaju ponovljenog kršenja odredbi Protokola roditelj preuzima obvezu prijevoza svog djeteta u školu, o svom trošku, u trajanju od pet radnih dana.

Ako učenik putnik, unatoč poduzetim mjerama iz ovog Protokola, nastavi s neprimjerenim ponašanjem, Učiteljsko vijeće može donijeti odluku o zabrani prijevoza za tog učenika do kraja tekuće školske godine.

PROTOKOL O POSTUPANJU U SLUČAJU BOLESTI ILI OZLJEDE UČENIKA

1. U slučaju bolesti ili ozljede učenika u školi, zbrinjavanje provodi učitelj koji održava taj nastavni sat. Na terenskoj nastavi **zbrinjavanje učenika** provodi učitelj koji se zatekao na mjestu događaja. U slučaju bolesti ili ozljede učenika na hodniku ili holu škole, zbrinjavanje učenika provodi dežurni učitelj.
2. U slučaju lakše ozljede (ogrebotina, masnica, kratkotrajno krvarenje iz nosa...) učitelj koji provodi zbrinjavanje treba primijeniti **pribor za prvu pomoć** koji se nalazi u tajništvu škole. Učitelj o ozljedi obavještava roditelje učenika.
3. U slučaju lakše bolesti (glavobolja, prehlada, mučnina, zubobolja...) učitelj ili stručni suradnik će **pozvati roditelja** koji je dužan doći po dijete u školu. Učiteljima i ostalim djelatnicima škole **izričito je zabranjeno** samoinicijativno davati lijekove učenicima.
4. U slučaju teže ozljede ili bolesti učitelj ili stručni suradnik koji se nalazi s učenicima treba pozvati **Hitnu medicinsku pomoć na broj 112 ili 194** te obavijestiti roditelje, stručne suradnike i ravnatelja škole. Do dolaska roditelja odnosno Hitne medicinske pomoći o učeniku **brine učitelj** ili stručni suradnik. Učenika do bolnice u vozilu Hitne medicinske pomoći prati učitelj, ukoliko roditelj nije dostupan, dok dežurni učitelj ili stručni suradnik ostaje s razredom. Ukoliko liječnik Hitne medicinske pomoći konstatira da učenik ne ide u bolnicu, učitelj ili stručni suradnik preuzima pisanu potvrdu od liječnika.
5. Ukoliko roditelj/skrbnik u telefonskom razgovoru navede da nije u mogućnosti osobno doći po dijete, može izreći dozvolu da njegovo dijete u pratnji druge odrasle osobe napusti školu.
6. Učitelj koji je nazočio ozljedi učenika dužan je odmah po događaju dostaviti **službenu zabilješku o događaju i postupanju (Prilog I.)** ravnatelju i tajništvu škole te događaj evidentirati u e-Dnevnik, rubrika Napomena.
7. S Protokolom o postupanju u slučaju bolesti ili ozljede učenika u školi ili na terenskoj nastavi, potrebno je **upoznati roditelje** na prvom roditeljskom sastanku.

POJAŠNJENJE:

LAKŠE BOLESTI ILI OZLJEDE

1. *povišena temperatura (više od 37°C, mjereno ispod pazuha ili beskontaktnim toplomjerom)*
2. *povraćanje (više puta zaredom)*
3. *proljevanje (više puta za redom)*

4. bol koja traje duže od 60 min (zub, glava, trbuh, grlo, uho i ostalo)
5. manje ozljede (ogrebotine i posjekotine s krvarenjem, blaža priklještenja (npr. vratima), blaži udarci o podlogu pri padu ili udarcem o neki predmet, kraća krvarenja iz nosa, uganuća)
6. promjene na koži (jači osip, svrbež, promjene boje kože, blaže opekotine)

TEŽE BOLESTI ILI OZLJEDE

1. gubitak svijesti
3. epileptični napadaj
4. astmatični napadaj
5. jače krvarenje, pad s visine, udarci glavom, prijelomi...
6. strano tijelo u uhu, oku, nosu
7. alergijske reakcije (ubodi kukaca, hrana...) – anafilaktički šok
8. hitna stanja zbog poremećaja ponašanja, mišljenja ili raspoloženja (psihomotorni nemir i agresivnost, suicidalnost, intoksikacija alkoholom ili psihoaktivnim tvarima).

NAPOMENE:

- Osobi koja pruža prvu pomoć djetetu koje krvari zbog mogućnosti doticaja s krvlju, osobito ako se radi o otvorenoj rani, preporuča se nošenje lateks rukavica.
- U slučaju bolesti ili ozljede učenika potrebno je obavijestiti roditelja/skrbnika i uputiti na odlazak liječniku. Naglasiti da je zbog bolesti obavezno razredniku donijeti potvrdu liječnika.
- Razrednik je dužan upoznati ostale odgojno-obrazovne djelatnike s podacima o zdravlju učenika te ih upozoriti ukoliko postoje slučajevi koji zahtijevaju posebnu pozornost (alergije, kronične bolesti...).
- U slučaju ozljede zaposlenika škole, o događaju je potrebno obavijestiti ravnatelja, tajnika i specijalista škole za zaštitu na radu. Popis i kontakt brojevi telefona ravnatelja, tajnika te specijalista škole za zaštitu na radu nalazi se izvješten na vidljivom mjestu na glavnom ulazu škole (porta) i na oglasnoj ploči u školskoj zbornici.

POSTUPANJA U SLUČAJEVIMA NASILJA, SUKOBA I NEPRIMJERENOG PONAŠANJA

Cilj postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja nasilja te postupanja prema djetetu žrtvi nasilja i djetetu počinitelju nasilja u skladu sa svojom nadležnosti.

Svaki radnik odgojno-obrazovne ustanove dužan je prijaviti ravnatelju, odnosno nadležnim institucijama prema Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (Vlada RH, 2024.) **sumnju ili saznanje o nasilju** neovisno o tome je li do sumnje ili saznanja o nasilju došao tijekom ili izvan radnog vremena, odnosno je li se nasilje dogodilo u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili izvan nje.

PROTOKOL POSTUPANJA U SLUČAJU NEPRIMJERENOG PONAŠANJA UČENIKA

I.

U slučaju prvog pojavljivanja lakšeg neprimjerenog ponašanja (disciplinski problem - učenik ne sudjeluje u nastavnoj aktivnosti, ometa nastavu pričanjem, zadirkuje druge učenike i slično; onečišćenje školskog prostora i okoliša), učitelj je dužan:

1. **Zaustaviti** ponašanje.
2. **Opomenuti** učenika.
3. Kroz razgovor ukazati na **neprihvatljivost** takvog ponašanja.
4. Ukoliko učenik **ne uvažava** upozorenje učitelja, uputiti učenika stručnom suradniku.
5. Učitelj treba o tome napraviti **bilješku u napomenu** u e-Dnevniku (u svrhu praćenja ponavljanja nepoželjnog ponašanja).
6. Razrednik je dužan o tome **obavijestiti roditelje** u svrhu njihovog odgojnog djelovanja.

II.

U **slučaju ponavljanja** lakšeg neprimjerenog ponašanja i u slučaju težeg ometanja nastave i/ili neprihvatljivog ponašanja (omalovažavanje i vrijeđanje drugih učenika, učitelja i ostalih zaposlenika škole, pokušaj oštećivanja imovine škole, imovine drugih učenika ili zaposlenika, namjerno izazivanje naguravanjem i slično) učitelj je dužan:

1. **Zaustaviti** ponašanje i **opomenuti** učenika te ovisno o težini ponašanja, pozvati stručnog suradnika.
2. Odmah **izvijestiti razrednika** izravno i bilješkom u e-Dnevniku (Napomena).
3. Razrednik je dužan **obavijestiti roditelje i pozvati ih na razgovor**, u razrješavanje slučaja uključiti stručnu službu .

4. Nakon postupanja razrednik je dužan **napisati** što je poduzeo (u rubriku Suradnja s roditeljima u e-Dnevniku) te po potrebi predložiti aktivnosti na razini pojedinca/razreda/škole.
5. Razredno/Učiteljsko vijeće na osnovu procjene težine djela donosi odgovarajuću pedagošku mjeru.

III.

U slučaju **ponavljanja težih oblika** neprihvatljivog ponašanja, **teškog neprihvatljivog** ponašanja i **osobito teškog** neprihvatljivog ponašanja iz Protokola o vrednovanju vladanja učenika (učenik vrijeđa druge učenike, učitelje, zaposlenike škole i prisutne roditelje i nasrće na njih, oštećuje imovinu drugih učenika, školsku imovinu i imovinu zaposlenika, otuđuje stvari drugih učenika i školske stvari i stvari zaposlenika, unosi u školu psihoaktivna sredstva/pod utjecajem je psihoaktivnih sredstava, izaziva tučnjavu i sudjeluje u njoj i sl., koristi ili zloupotrebljuje tuđe podatke iz arhive škole ili elektroničkih baza, koristi opasne predmete, krivotvori službenu dokumentaciju škole i ostalo). Učitelj/djelatnik škole koji je uočio ovakvo ponašanje dužan je **odmah zaustaviti** neprimjereno ponašanje ili pozvati pomoć te:

1. **Pozvati stručnog suradnika/razrednika/ravnatelja i informirati roditelja učenika.**
2. **Po potrebi pozvati roditelja odmah u školu, pozvati djelatnike policije / hitnu pomoć.**
3. O saznanju napisati **službenu zabilješku** (u rubriku Suradnja s roditeljima i napomena u e-Dnevniku).
4. Razredno/Učiteljsko vijeće na osnovu procjene težine djela **donosi odgovarajuću pedagošku mjeru.**

Bilješke o neprimjerenom ponašanju učenika učitelj bilježi u Napomenu.

Treba ih voditi stručno te jasno i razumljivo za roditelje i učenike.

Bilješke sadrže podatke o učenicima, mjesto i vrijeme ponašanja/događaja, opis ponašanja i poduzetih mjera.

Bilješka obavezno mora sadržavati nastavni predmet i prezime učitelja (u zagradi na kraju bilješke) koji je uočio i upisao odredbeno ponašanje. Ne smiju vrijeđati niti etiketirati učenika. O njima roditelje informira razrednik.

Učitelji smiju davati roditeljima informacije samo o njihovoj djeci.

PRIMJER BILJEŠKE:

Dana pod nastavom iz predmeta _____ učenik je _ (činjenični opis ponašanja - što je napravio, npr. glasnim dovikivanjem ometao nastavu). Učenik je od strane učitelja upozoren na neprihvatljivost takvog ponašanja.

Ukoliko razrednik i/ili stručna služba konstatira da je potrebno izreći pedagošku mjeru potrebno je:

1. Nakon obavljenog razgovora s učenikom, razrednik i po potrebi stručna služba obavljaju razgovor s roditeljima. Razrednik treba napraviti Zapisnik o razgovoru s roditeljem (prilog 4.) koji se učitava u e-Dnevnik, rubrika Podaci o suradnji s roditeljima.
2. **Razrednik odlučuje** o izricanju pedagoške mjere **Opomena**. Pedagoška mjera Opomene mora se izreći najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika.
3. Razrednik saziva, ukoliko je potrebno, **Razredno vijeće** koje **odlučuje** o izricanju pedagoške mjere **Ukora**. Pedagoška mjera Ukora mora se izreći najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika.
4. **Ravnatelj**, ukoliko je potrebno, saziva **Učiteljsko vijeće** koje **odlučuje** o izricanju pedagoške mjere Strogog ukora. Pedagoška mjera Strogog ukora mora se izreći najkasnije u roku od 30 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika.
5. **Ravnatelj**, ukoliko je potrebno, saziva **Učiteljsko vijeće** koje **predlaže** izricanje pedagoške mjere Preseljenja u drugu školu. Pedagoška mjera Preseljenja u drugu školu mora se izreći najkasnije u roku od 60 dana od dana saznanja za neprihvatljivo ponašanje učenika.
6. Razrednik ispunjava Prijedlog za izricanje pedagoške mjere (prilog 5.), predaje ga u tajništvo zajedno sa Zapisnikom o razgovoru s roditeljima. Prijedlog za izricanje pedagoške mjere potrebno je poslati i na e-mail tajništva. Nakon održanog Razrednog ili Učiteljskog vijeća razrednik je dužan isti dan dostaviti Prijedlog o izricanju pedagoške mjere i Zapisnik u tajništvo škole. Razrednik mora doći potpisati Odluku o izricanju pedagoške mjere po pozivu tajnice.
7. Razrednik ispisuje Prijedlog za izricanje pedagoške mjere i Zapisnik o razgovoru s roditeljem za sve pedagoške mjere.
8. Ako je učeniku izrečena pedagoška mjera opomene, ukora ili strogog ukora, roditelj odnosno skrbnik ima pravo prigovora ravnatelju škole u roku od **8 dana** od dana **izricanja**.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOBA

U situacijama vršnjačkog sukoba (prema definiciji u uvodu) ili saznanja o istom, školski djelatnici obvezni su odmah:

1. **Prekinuti sukob između učenika.**

2. **Povjeriti učenike prvom slobodnom odgojno-obrazovnom djelatniku te o sukobu obavijestiti razrednika i Tim.**
3. **Učitelj koji je svjedočio ili ima saznanje/sumnju o sukobu dužan je pružiti pomoć i podršku učeniku koji je sudjelovao u sukobu** i o tome obavijestiti razrednika i Tim, a ostale učenike potrebno je povjeriti stručnom suradniku. Učitelj je dužan napisati zabilješku o događaju i postupanju koju upisuje u **e-Dnevnik u Napomenu**.
4. **Stručna služba i razrednik će obaviti pojedinačne i/ili grupne razgovore sa sukobljenim učenicima.** *Prilikom razgovora potrebno je svakom učeniku omogućiti iznošenje vlastite perspektive situacije i utjecaja te situacije na njega. S učenicima je potrebno dogovoriti način rješavanja nastalog sukoba (primjerice da se međusobno ispričaju, da jedan drugom nadoknade eventualnu štetu i sl.) i/ili provesti proces medijacije.*
5. **Razrednik i/ili stručni suradnik će pozvati roditelje/skrbnike u školu učenika koji su sudjelovali u sukobu.** *Tijekom razgovora roditelje/skrbnike je potrebno informirati o uočenim obrascima ponašanja učenika, dogovoriti i savjetovati ih oko strategija postupanja s ciljem promjene takvih obrazaca ponašanja i pružanja pomoći učeniku.*
6. **Prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni individualni i/ili grupni rad** (pedagoški, socijalnopedagoški, psihološki) u školi.
7. **O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima učitelj, razrednik i /ili stručni suradnik uključen/i u koordiniranje aktivnosti u slučaju nasilja vode službene bilješke,** kao i odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

TIM ZA KOORDINIRANJE AKTIVNOSTI U SLUČAJEVIMA NASILJA U ŠKOLI

Tim za koordiniranje aktivnosti u slučajevima nasilja u školi (dalje u tekstu: Tim) čine ravnatelj, stručni suradnici škole (pedagog, socijalni pedagog, psiholog i knjižničarka). Prilikom postupanja, Timu se pridružuju razrednici učenika koji su sudionici vršnjačkog sukoba/nasilja. Tim je obavezan definirati događaj u skladu s opisima i kriterijima iz Protokola.

VRŠNJAČKI SUKOB I VRŠNJAČKO NASILJE

Vršnjačko nasilje je svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnotežan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).

Obilježja vršnjačkog nasilja su:

- namjerno uzrokovani **fizički napad** u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i sl., neovisno o tome je li kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda
- **psihičko i emocionalno nasilje** prouzročeno opetovanim ili trajnim **negativnim postupcima** od strane jednog djeteta ili više djece koje se događa u **stvarnom ili virtualnom* okruženju**. **Negativni postupci su:** *ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novaca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.*
- oponašanje djece s teškoćama u razvoju po određenim karakteristikama, primjerice: oponašanje hoda, govora, tjelesnih karakteristika uzrokovanih invaliditetom i drugi ponižavajući gestikulirajući pokreti koji upućuju na intelektualno, mentalno ili osjetilno oštećenje.

Kriteriji vršnjačkog nasilja:

- događa se između vršnjaka
- postoji namjera
- cilj je povrjeđivanje/nanošenje štete
- uključuje nesrazmjer moći (u odnosu na dob, snagu, brojčanu nadmoć)
- traje dulji neprekinuti vremenski period.

U **vršnjačkim sukobima**, za razliku od **vršnjačkog nasilja**, učenici ne inzistiraju da mora biti po njihovom, u stanju su slobodno pregovarati, ispričati se ili prihvatiti rješenje u kojem nema pobjednika i poraženog, mogu promijeniti temu i udaljiti se iz situacije u kojoj je došlo do sukoba. U **vršnjačkom sukobu** učenici ne postupaju s namjerom povređivanja ili nanošenja štete, ne postoji nesrazmjer moći između učenika, nema težih posljedica i učenici mogu dati razloge zašto su u sukobu.

Nasilje koje se događa u virtualnom okruženju - **elektroničko vršnjačko nasilje, specifičan je oblik vršnjačkog nasilja te su za njega raspisane posebne smjernice postupanja škole.*

*Svaki radnik odgojno-obrazovne ustanove dužan je prijaviti ravnatelju, odnosno policiji i/ili Hrvatskom zavodu za socijalni rad sumnju ili saznanje o nasilju neovisno o tome je li do sumnje ili saznanja o nasilju došao tijekom ili izvan radnog vremena, odnosno je li se nasilje dogodilo u odgojno-obrazovnoj ustanovi ili izvan nje.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG NASILJA

Školski djelatnici dužni su poduzeti mjere kako bi spriječili vršnjačko nasilje (prema definiciji u uvodu) među djecom, zaštitili njihova prava i sigurnost, pružili pomoć i podršku i prevenirali buduća neprihvatljiva ponašanja:

- 1. Odmah prekinuti nasilno ponašanje, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugog školskog djelatnika i/ili po potrebi pozvati djelatnika policije.** *U slučaju da je sukob prekinuo djelatnik škole koji nije odgojno-obrazovni radnik, dužan je odmah obavijestiti učitelja ili stručnog suradnika koji poduzima daljnje korake.*
- 2. Učitelj koji je svjedočio ili ima saznanje/sumnju o nasilju dužan je pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje** i o tome obavijestiti razrednika i Tim, a ostale učenike potrebno je povjeriti stručnom suradniku. Učitelj je dužan napisati zabilješku o događaju i postupanju koju upisuje u e-Dnevnik u Napomenu.
- 3. Razrednik i/ili stručni suradnik škole obavljaju razgovor s učenikom koji je doživio nasilje.** Prilikom razgovora potrebno je postupati posebno pažljivo, poštujući djetetovo dostojanstvo i pružajući mu potporu u skladu sa psihofizičkim stanjem djeteta.

Ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti da je intervencija potrebna, odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći. U pratnji učenika liječniku do dolaska djetetovih roditelja ili zakonskih zastupnika je učitelj ili stručni suradnik koji će sačekati liječničku preporuku o daljnjem postupanju.

- 4. Razrednik i/ili stručni suradnik škole obavljaju razgovor s učenikom koji je izvršio nasilje.** U razgovoru je potrebno omogućiti učeniku da ispriča svoje iskustvo događaja. Potrebno je učeniku ukazati na neprihvatljivost ponašanja i posljedice postupaka te ga savjetovati i poticati u smjeru prihvatljivog ponašanja.

Tijekom razgovora je potrebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje. U tom

slučaju obavještava se ravnatelj koji je dužan obavijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad, a u slučajevima sumnje na kaznena djela obavještava se i policija i/ili državno odvjetništvo.

5. **Razrednik i/ili stručni suradnik obavljaju razgovor s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju saznanja o događaju nasilja te utvrđuju sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja. Definiraju događaj u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (Vlada RH, 2024).**

Ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod druge djece koja su svjedočila nasilju, savjetovati se s nadležnom stručnom osobom ili službom sa svrhom osiguranja pomoći djeci, svjedocima nasilja.

6. **Po prijavljenom nasilju, razrednik u dogovoru sa stručnim suradnikom obavještava roditelje ili skrbnike djece sudionika u događaju/nasilnom sukobu te ih pojedinačno poziva u školu.**

U razgovoru ih je potrebno upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje smo doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti.

Upoznaje ih se s obvezom škole da šalje obavijesti nadležnim institucijama.

Također ih se obavještava o eventualnim potrebnim oblicima savjetodavne stručne pomoći i podrške u školi ili izvan nje.

7. **Ravnatelj škole dojavu o nasilju upućuje nadležnim tijelima u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima: nadležnom Hrvatskom zavodu za socijalni rad i nadležnoj policijskoj postaji.**
8. **Škola će osigurati potrebnu pomoć i podršku (pedagošku, socijalnopedagošku, psihološku) učenicima uključenim u vršnjačko nasilje te poduzeti sve mjere u svrhu razrješenja vršnjačkog nasilja između učenika te stvaranja pozitivne psihosocijalne klime i međusobne povezanosti u školskoj ustanovi.**
9. **O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima potrebno je voditi službene zabilješke, kao i odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.**

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA

Nasiljem među djecom i mladima smatra se i **elektroničko nasilje (cyberbullying)** kao oblik komunikacijske aktivnosti sa svim elementima verbalnog, socijalnog ili psihološkog nasilja kroz uporabu interneta, e-mailova, web stranica, blogova, videa ili mobilnih telefona a koja služi kako bi se neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijeto mu se ili ga se teroriziralo na neki drugi način.

Cilj elektroničkog nasilja uvijek je povrijediti, uznemiriti ili na bilo koji drugi način naštetiti djetetu, bilo u obliku tekstualnih ili video poruka, fotografija, poziva ili neugodnih komentara. Može ga činiti jedna osoba ili grupa djece.

Elektroničko nasilje obuhvaća:

- slanje anonimnih poruka neprimjerenog sadržaja i korištenje govora mržnje
- poticanje grupnog govora mržnje i verbalnog nasilja na društvenim mrežama
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara o drugoj djeci i mladima
- vrijeđanje i davanje pogrđnih imena
- kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun druge djece i mladih
- slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama
- fotografiranje i snimanje djece s određenim karakteristikama (primjerice invaliditetom) s ciljem njihova izrugivanja
- otkrivanje osobnih informacija o drugima i stavljanje na društvene mreže bez dozvole
- „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese
- slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- prijetnje smrću i druge prijetnje
- izlaganje neprimjerenim sadržajima
- spolno uznemiravanje i spolno mamljenje
- i sve druge oblike elektroničke komunikacija s elementima nasilja među djecom i mladima.

U slučaju saznanja o sumnji na elektroničko nasilje između učenika odgojno-obrazovni djelatnici dužni su:

1. **Obavijestiti razrednika i Tim za koordiniranje aktivnosti u slučajevima nasilja.**
2. **Razrednik i/ili stručni suradnik obavljaju pojedinačne razgovore s učenikom koji je doživio elektroničko nasilje, s vršiteljem/ima elektroničkog nasilja, sa svjedocima elektroničkog nasilja.**
3. **Razrednik i/ili stručni suradnik poziva roditelje/skrbnike učenika uključene u elektroničko nasilje na individualni razgovor.**

U razgovoru ih je potrebno upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje smo doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti.

Upoznaje ih se s obvezom škole da šalje obavijesti nadležnim institucijama.

Također ih se obavještava o eventualnim potrebnim oblicima savjetodavne stručne pomoći i podrške u školi ili izvan nje za učenike i roditelje.

4. **Ravnatelj škole dojavu o nasilju upućuje svim relevantnim tijelima** u skladu s zakonskim i podzakonskim propisima: ured državne uprave nadležan za poslove obrazovanja, Zavod za javno zdravstvo područne (regionalne) samouprave u djelatnosti školske i sveučilišne medicine, nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad, tim školske medicine, nadležnu policijsku postaju i ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.
5. **Škola će osigurati potrebnu pomoć i podršku** (pedagošku, socijalnopedagošku, psihološku) učenicima uključenim u elektroničko nasilje te poduzeti aktivnosti (predavanja, radionice, projekti) u svrhu senzibilizacije učenika o ponašanju u virtualnom okruženju i prevencije budućih neprimjerenih ponašanja između učenika u virtualnom okruženju.
6. **O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima učitelj, razrednik i /ili stručni suradnik uključeni u koordiniranje aktivnosti u slučaju nasilja vode službene zabilješke, kao i odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.**

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUMNJE I/ILI SAZNAJANJA O SEKSUALNOM NASILJU NAD DJETETOM

Seksualno nasilje je bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počinuti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili stanjem u kojem se nalaze. Karakterizira ga uporaba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba (WHO, 2002.).

Najčešći **oblici seksualnog nasilja** su:

- a) seksualno uznemiravanje i/ili napastovanje
- b) seksualno zlostavljanje i/ili prisilne spolne radnje
- c) silovanje.

Odgojno-obrazovni djelatnici su obvezni skrbiti o ostvarivanju prava učenika u slučajevima svih oblika nasilja, senzibilizirati se na pojavu seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe te poduzeti odgovarajuće mjere radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koje pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja:

1. Odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno ponašanje prema učeniku. Ukoliko se radi o događaju seksualnog napastovanja, zlostavljanja, prisilne spolne radnje ili

- silovanja koji se upravo dogodio, žrtvi je potrebno bez odgode pružiti odgovarajuću pomoć i zaštitu odnosno pozvati hitnu medicinsku službu.
2. Stručni suradnici će obaviti razgovor s učenicom. *Razgovor je potrebno provesti na smiren način u sigurnom okruženju, vodeći računa da se učenik ne ispituje i da mu se ne postavljaju sugestivna pitanja, već na smiren način dopustiti učeniku da samostalno opiše događaj na način i u opsegu kako to sam/a želi. Tijekom razgovora potrebno je upoznati učenika, na njemu/njoj razumljiv način s daljnjim postupanjem, osobito o tome da je škola dužna prijaviti nasilje nadležnim tijelima i o daljnjim očekivanim procedurama.*
  3. **Djelatnici škole vode računa da se učenik o događaju ne izjašnjava više puta** (po mogućnosti ograničiti razgovor na jedan). Važno je izbjeći veći broj razgovora s različitim osobama odnosno višekratno ispitivanje djeteta u školi.
  4. Po saznanju informacije iz koje proizlazi sumnja da je učenik doživio seksualno nasilje ili uznemiravanje (u školi ili izvan nje), dužnost djelatnika odgojno-obrazovne ustanove je bez odgode obavijestiti ravnatelja koji je dužan o sumnji na kazneno djelo obavijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad i policiju.
  5. O samom događaju ravnatelj je dužan **žurno** obavijestiti:
    - a) roditelje/skrbnike djeteta
    - b) nadležni Hrvatski zavod za socijalni rad
    - c) u slučaju ako su roditelji/skrbnici nedostupni ili postoji sumnja na zlostavljanje od strane istih, obavijestit će se Hrvatski zavod za socijalni rad
    - d) policiju ili Državno odvjetništvo RH
    - e) ako postoje vidljive ozljede ili uznemirenost, poduzeti mjere radi pružanja hitne medicinske pomoći
    - f) ukoliko se seksualno nasilje dogodilo u školi obavijestiti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih putem online obrasca za prijavu nasilnog ponašanja koji je dostupan na mrežnim stranicama Ministarstva što žurnije, a najkasnije u roku do 7 dana
    - g) obavijestiti pravobraniteljicu za djecu
    - h) obavijestiti pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom (ako je žrtva osoba s teškoćama u razvoju)
    - i) obavijestiti nadležnog školskog liječnika.
  6. Odgojno-obrazovni djelatnik koji vodi razgovor dužan je upoznati žrtvu i njezine roditelje s mogućnostima izvaninstitucionalne ili institucionalne pomoći i potpore. U slučaju teškog oblika

i intenziteta nasilja ili uznemiravanja ravnatelj škole može zatražiti od Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih potrebnu stručnu psihološku ili socijalno/pedagoško/psihološku pomoć.

7. Ako je počinitelj seksualnog nasilja djelatnik škole potrebno je obavijestiti policiju i/ili državno odvjetništvo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih te poduzeti mjere sukladno disciplinskoj odgovornosti počinitelja.
8. Ako je vršitelj seksualnog nasilja drugi učenik i/ili više njih, stručni suradnici će osigurati provedbu savjetovanja za sve uključene sudionike. *Neophodno je ukazati učeniku na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja. Tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li učenik neke okolnosti koje bi ukazivale da je i sam žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u tom slučaju će se odmah izvijestiti Hrvatski zavod za socijalni rad. Potrebno je pozvati roditelje/skrbnike učenika koji je počinio nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja djeteta, te ih uputiti na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć. Učenika, na njemu razumljiv i prilagođen način i roditelje obavijestiti o obvezi prijave nadležnom područnom uredu Zavoda, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu te očekivanim procedurama.*
9. O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama, učitelj, razrednik i/ili stručni suradnik uključeni u koordiniranje aktivnosti u slučaju seksualnog nasilja vode službene zabilješke koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.
10. Tijekom cijelog postupka voditi računa o zaštiti privatnosti učenika.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI (UČITELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA ŠKOLE, NEPOZNATIH OSOBA)

U slučaju kada postoji sumnja ili je učenik doživio nasilje od strane odrasle osobe u školi (zaposlenika škole, svog roditelja ili roditelja drugog učenika, odnosno nepoznate osobe) djelatnik škole je obvezan:

1. **Pokušati prekinuti nasilno ponašanje, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugog školskog djelatnika i pozvati policiju.** *Upozoriti odraslu osobu koja je počinila nasilje na neprihvatljivost takvog ponašanja te ga informirati o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnim institucijama.*
2. **Djelatnik škole koji se zatekao na licu mjesta ili ima saznanje o nasilju dužan je pružiti pomoć učeniku koji je doživio nasilje** i o tome obavijestiti Tim. Ostale učenike potrebno je povjeriti prvom slobodnom odgojno-obrazovnom djelatniku.

Ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći.

3. **Ukoliko nije bilo potrebe za liječničkom intervencijom, stručni suradnik obavlja razgovor s djetetom**, odmah po saznanju o događaju, s ciljem pružanja psihosocijalne pomoći i podrške.
4. **Razrednik i/ili stručni suradnik pozivaju roditelje u školu** (ili drugog roditelja ako se jedan od roditelja nasilno ponašao u školi prema vlastitom djetetu), informiraju ih o događaju i eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan nje.
5. **Ravnatelj škole o događaju obavještava Hrvatski zavod za socijalni rad, Osnivača i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.**
6. **O događaju, poduzetim aktivnostima, razgovorima i izjavama** učitelj, razrednik i/ili stručni suradnik uključeni u koordiniranje aktivnosti u slučaju nasilja **vođe službene zabilješke**, kao i odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE/ZLOSTAVLJANJE I ZANEMARIVANJE U OBITELJI

Nasilje u obitelji je (Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, NN 114/22):

- tjelesno nasilje
- tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci
- psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost
- spolno uznemiravanje
- ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci
- zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje.

Odgovno-obrazovni djelatnici dužni su poduzimati mjere zaštite prava djeteta te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja, izrabljivanja ili svjedočenja nasilnom ponašanju nekog člana obitelji odmah obavijestiti **razrednika, stručnu službu i ravnatelja**.

1. **Ako se učenik sam obrati učitelju, obaviti razgovor s učenikom na način da ga se sasluša i pruži podrška.**
2. Nakon razgovora s učenikom, **učitelj o saznanjima obavještava stručne suradnike i ravnatelja.**
3. **Ravnatelj ili stručni suradnici i/ili razrednik obavlja razgovor s učenikom** te ga/ju upoznaju s postupcima koje je škola dužna poduzeti sa svrhom zaštite njegove/njezine sigurnosti i dobrobiti.
4. **Razrednik i/ili stručni suradnik poziva roditelje na razgovor .**

U razgovoru s roditeljem potrebno je upoznati ga sa saznanjima o nasilju u obitelji, upozoriti na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati o zakonskoj obvezi škole da o saznanjima pošalje obavijest nadležnim ustanovama s ciljem zaštite sigurnosti i dobrobiti djeteta.

5. Nakon provedenih pojedinačnih razgovora s djetetom i s roditeljem, **ravnatelj šalje obavijest Zavodu za socijalni rad i policiji o saznanjima o nasilju u obitelji** (je li dijete zlostavljano od jednog ili oba roditelja ili postoji sumnja na takvo zlostavljanje).
6. **O poduzetim aktivnostima i provedenim razgovorima potrebno je voditi službene bilješke** koje uz ravnatelja potpisuje razrednik i stručni suradnik odnosno učitelj koji je obavio razgovor. Bilješke se na zahtjev dostavljaju nadležnim tijelima.
7. **Ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja u obitelji, koje je izazvalo traumu, savjetovati se s drugim stručnim tijelima** o načinu postupanja i pomoći djetetu žrtvi nasilja u obitelji u okviru odgojno-obrazovne ustanove, kao i izvan nje.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U ŠKOLI

U slučaju **nasilnog ponašanja odrasle osobe** (djelatnika škole, roditelja učenika, nepoznate osobe) **prema drugoj odrasloj osobi u školi** (djelatniku škole ili roditelju učenika) ili u slučaju saznanja da odrasla osoba u prostor škole **unosí oružje ili druge predmete** koji mogu **ugroziti zdravlje i sigurnost** osoba i imovine u školi, djelatnik škole obavezan je:

1. **Pokušati odmah prekinuti nasilno ponašanje, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugog školskog djelatnika i pozvati policiju.** *Upozoriti osobu koja se nasilno ponaša na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i zatražiti od nje da napusti prostor škole. Ukoliko je opasan predmet vatreno ili hladno oružje, odmah pozvati policiju.*
2. **Djelatnik škole koji se zatekao na licu mjesta ili ima saznanje o unošenju opasnih predmeta u školu o tome obavještava ravnatelja i stručne suradnike.**

3. Ravnatelj škole o nasilnom događaju ili informaciji o unošenju opasnih predmeta u školu obavještava policiju, Hrvatski zavod za socijalni rad, upravni odjel županije nadležan za poslove odgoja i obrazovanja.
4. O događaju i poduzetim aktivnostima učitelj, razrednik i/ili stručni suradnik uključeni u koordiniranje aktivnosti u slučaju nasilja vode službene zabilješke koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA ŠKOLE OD STRANE UČENIKA ŠKOLE I/ILI UNOŠENJA OPASNIH PREDMETA U ŠKOLU

U slučaju da je djelatnik škole doživio **nasilje (fizičko i/ili psihičko)** ili **prijetnju nasiljem** u stvarnom ili virtualnom okruženju od strane učenika škole ili u slučaju saznanja da je učenik u prostor škole unio oružje ili druge predmete koji mogu **ugroziti zdravlje i sigurnost** osoba i imovine u školi, potrebno je:

1. a) u slučaju nasilja i prijetnje nasiljem, obavijestiti razrednika i Tim.
b) u slučaju saznanja da je učenik u školu unio oružje i/ili opasne predmete, zatražiti od učenika da mu preda opasan predmet i obavijestiti Tim za koordiniranje aktivnosti u slučajevima nasilja koji će obavijestiti policiju. Ukoliko se radi o vatrenom ili hladnom oružju, odmah obavijestiti policiju.
2. Ravnatelj i/ili stručni suradnik će po saznanju o događaju obaviti razgovor s učenikom u prisutnosti razrednika.
3. Ravnatelj i/ili stručni suradnik će pozvati roditelje/skrbnike učenika na razgovor. U razgovoru ih je potrebno upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje su se doznale i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti. Upoznaje ih se s obvezom škole da šalje obavijesti nadležnim ustanovama. Također ih se obavještava o eventualnim potrebnim oblicima savjetodavne stručne pomoći i podrške u školi ili izvan nje za učenika i roditelje.
4. S obzirom na utvrđene okolnosti i činjenice te uzimajući u obzir psihofizičko stanje djeteta i ranije ponašanje, prema učeniku se mogu izreći odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s **Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera**.
5. Ravnatelj škole o nasilnom događaju ili prijetnji nasiljem obavještava Hrvatski zavod za socijalni rad, upravni odjel županije nadležan za poslove odgoja i obrazovanja i policiju. Ako je riječ o prijetnjama nasiljem, o nasilju u školi ili unošenju oružja ili opasnih predmeta u školu, zbog čega je škola uključila i policiju, u takvim situacijama je potrebno prvo usmeno, a zatim i pisanom bilješkom (na propisanom obrascu) izvijestiti Upravni odjel županije nadležan za poslove odgoja i obrazovanja te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.

6. **Prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni individualni i/ili grupni rad** (pedagoška, socijalno-pedagoška ili psihološka pomoć) u školi ili izvan škole u dogovoru s roditeljima/skrbnicima.
7. **U slučaju da nasilnom ponašanju u prostoru škole svjedoče drugi učenici**, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj je dužan zatražiti stručnu pomoć za te učenike (npr. Tim za psihološke krizne intervencije).
8. **O događaju, poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama učitelj, razrednik i/ili stručni suradnik uključeni u koordiniranje aktivnosti u slučaju nasilja vode službene zabilješke**, kao i odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

PROTOKOL POSTUPANJA U SLUČAJU SAMOOZLJEĐIVANJA I/ILI SUICIDALNIH NAMJERA UČENIKA

POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAZNAVANJA DA SE UČENIK SAMOOZLJEĐUJE

SAZNAVANJE O SAMOOZLJEĐIVANJU

- a) U situaciji kada učitelj primijeti kako učenik ima porezotine/opekotine/razderotine po rukama i/ili na drugim vidljivim dijelovima tijela po završetku nastavnog sata obavještava stručne suradnice o svojim zapažanjima.
- b) U situaciji kada se učenik povjerio učitelju da se samoozljeđuje, učitelj provodi individualni razgovor s učenikom.

O događaju i postupanjima učitelj je dužan napisati službenu zabilješku (*prilog 1.*) koju će predati stručnim suradnicima.

RAZGOVOR S UČENIKOM - ako se učenik povjerio učitelju da se samoozljeđuje, učitelj provodi individualni razgovor s učenikom prema smjernicama za razgovor (*prilog 2.*). Tijekom razgovora važno je ostati pribran i omogućiti učeniku privatnost (*prilog 3.*). Učitelj upućuje učenika stručnim suradnicama.

PROCJENA RIZIKA – stručne suradnice provode razgovor s učenikom. Prikupljaju zapažanja razrednika i drugih učitelja o funkcioniranju učenika i eventualnim promjenama u ponašanju. Daljnje postupanje ovisi o stupnju procijenjenog rizika samoozljeđivanja/suicidalnosti. Važno je voditi računa o povjerljivosti.

OBAVJEŠTAVANJE RODITELJA

Stručni suradnik tijekom razgovora priprema učenika na obavještanje roditelja. S učenikom dogovara način razgovora s roditeljima odnosno dijeljenja informacija.

UPUĆIVANJE U VANJSKE INSTITUCIJE – stručna služba obavještava školsku liječnicu o samoozljeđivanju učenika i dogovara upućivanje u vanjske institucije (redovni ili hitni termin psihijatra). Donosi se odluka o potrebi kontaktiranja Hrvatskog zavoda za socijalni rad.

PODRŠKA STRUČNE SLUŽBE – Prema potrebama funkcionalna analiza ponašanja, izrada sigurnosnog plana, ponovljene procjene rizika, intervencija, praćenje.

SURADNJA I RAZMJENA INFORMACIJA između stručnih suradnika, razrednika, učitelja, roditelja, školske liječnice i psihijatra. Voditi računa o povjerljivosti.

POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAMOOZLJEĐIVANJA U ŠKOLI ILI NA TERENSKOJ NASTAVI

- 1) **TKO ZBRINJAVA?** - u slučaju samoozljeđivanja učenika u školi ili na terenskoj nastavi, zbrinjavanje učenika provodi učitelj/stručni suradnik koji se zatekao na licu mjesta.
- 2) **SANIRANJE OZLJEDE** - u slučaju lakše ozljede potrebno je primijeniti pribor za prvu pomoć.
- 3) **HITNI BOLNIČKI/PSIHIJATRIJSKI PRIJEM** - u slučaju teže ozljede ili stanja (uznemirenosti) učenika potrebno je pozvati Službu hitne medicinske pomoći. Obavijestiti roditelje, ravnatelja i stručne suradnice škole.
- 4) **RAZGOVOR S UČENIKOM** - učitelj provodi razgovor s učenikom, nasamo, prema smjernicama za razgovor (*prilog 2.a*) Tijekom razgovora važno je ostati pribran. Učitelj upućuje učenika stručnoj službi te ih obavještava o provedenom razgovoru. O događaju i postupanjima učitelj je dužan napisati službenu zabilješku (poglavlje VIII.) koju će predati ravnatelju i stručnim suradnicima najkasnije sljedećeg dana.
- 5) **PODRŠKA STRUČNE SLUŽBE** - provodi razgovor s učenikom, procjenu rizika samoozljeđivanja/suicidalnosti, obavještava školsku liječnicu, priprema učenika za razgovor s roditeljima, prati učenika.
- 6) **ODLUKA O KONTAKTIRANJU** Hrvatskog zavoda za socijalni rad i/ili policije, primjerice ukoliko postoji opasnost od ozljeđivanja drugih.
- 7) **PRIPREMA POVRATKA UČENIKA U ŠKOLU** – praćenje i suradnja razrednika, stručnih suradnika i učitelja.

POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAZNANJA O SUICIDALNIM MISLIMA, PLANOVIMA I/ILI POKUŠAJIMA UČENIKA

SAZNANJE O SUICIDALNIM MISLIMA/PLANOVIMA/POKUŠAJIMA UČENIKA

- a) U situaciji kada je učenik povjerio učitelju da ima suicidalne misli, učitelj provodi individualni razgovor s učenikom prema smjernicama za razgovor (*prilog 2.b*).
- b) Ukoliko likovni izričaj ili pisani oblici (sastavci, zadaćnice...) ukazuju na postojanje depresivnih i suicidalnih ideja ili su uznemirujući po sadržaju, učitelj će o tome obavijestiti stručnu službu, koja će provesti razgovor s učenikom.
- c) U situaciji kada učitelj dobije informaciju od druge djece ili neke treće strane kako određeni učenik ima suicidalne misli ili planove o tome će obavijestiti stručnu službu koja će razgovarati s učenicima.

O događaju i postupanjima učitelj je dužan napisati službenu zabilješku (poglavlje VIII.) koju će predati stručnim suradnicima.

OBAVJEŠTAVANJE RODITELJA

Stručni suradnik tijekom razgovora priprema učenika na obavještavanje roditelja. S učenikom dogovara način razgovora s roditeljima odnosno dijeljenja informacija.

UPUĆIVANJE U VANJSKE INSTITUCIJE – s obzirom na procjenu situacije stručni suradnik obavještava školsku liječnicu o suicidalnim idejama učenika i dogovara upućivanje u vanjske institucije (redovni ili hitni termin psihijatra).

PODRŠKA STRUČNE SLUŽBE – prema potrebama praćenje i intervencija.

SURADNJA, RAZMJENA INFORMACIJA stručnih suradnika, razrednika, učitelja, roditelja, školske liječnice i psihijatra. Voditi računa o povjerljivosti.

POSTUPANJE ŠKOLE U SITUACIJI SAZNANJA O SUICIDALNIM MISLIMA, PLANOVIMA I/ILI POKUŠAJIMA UČENIKA

SAZNANJE O SUICIDALNIM MISLIMA/PLANOVIMA/POKUŠAJIMA UČENIKA

- a) U situaciji kada je učenik povjerio učitelju da ima suicidalne misli, učitelj provodi individualni razgovor s učenikom prema smjernicama za razgovor (*prilog 2.b*).
- b) Ukoliko likovni izričaj ili pisani oblici (sastavci, zadaćnice...) ukazuju na postojanje depresivnih i suicidalnih ideja ili su uznemirujući po sadržaju, učitelj će o tome obavijestiti stručnu službu, koja će provesti razgovor s učenikom.
- c) U situaciji kada učitelj dobije informaciju od druge djece ili neke treće strane kako određeni učenik ima suicidalne misli ili planove o tome će obavijestiti stručnu službu koja će razgovarati s učenicima.

O događaju i postupanjima učitelj je dužan napisati službenu zabilješku (poglavlje VIII.) koju će predati stručnim suradnicima.

OBAVJEŠTAVANJE RODITELJA

Stručni suradnik tijekom razgovora priprema učenika na obavještavanje roditelja. S učenikom dogovara način razgovora s roditeljima odnosno dijeljenja informacija.

UPUĆIVANJE U VANJSKE INSTITUCIJE – s obzirom na procjenu situacije stručni suradnik obavještava školsku liječnicu o suicidalnim idejama učenika i dogovara upućivanje u vanjske institucije (redovni ili hitni termin psihijatra).

PODRŠKA STRUČNE SLUŽBE – prema potrebama praćenje i intervencija.

SURADNJA, RAZMJENA INFORMACIJA stručnih suradnika, razrednika, učitelja, roditelja, školske liječnice i psihijatra. Voditi računa o povjerljivosti.

POSTUPANJE ŠKOLE U KRIZNIM SITUACIJAMA

KRIZA I KRIZNI DOGAĐAJ

Krizni događaj je iznenadan i/ili rijedak događaj koji djeluje izrazito uznemirujuće ili stresno na većinu ljudi. Uključuje mogući ili stvarni gubitak osoba, stvari ili vrijednosti važnih za pojedinca odnosno skupinu.

I djeca i odrasli imaju osjećaj da ga ne mogu sami savladati (ili izaći iz krize) koristeći uobičajene mehanizme suočavanja. To može imati učinak na pojedinca, skupine, razrede ili školu kao zajednicu.

Kriza je psihičko stanje uzrokovano nekim kriznim događajem i manifestira se kroz reakcije koje se mogu javiti neposredno, tijekom samog događaja, ali i kao odgođene reakcije na taj događaj. Kriza se odnosi na vrijeme koje uključuje sam krizni događaj i razdoblje reakcija nakon njega. U **kriznoj situaciji** javlja se osjećaj gubitka kontrole, preplavljenost osjećajima i misaona smušenost. Unutarnja ravnoteža je narušena i osjećaj ranjivosti izrazito je snažan.

TIM ZA PSIHOLOŠKE KRIZNE INTERVENCIJE U SUSTAVU ODGOJA I OBRAZOVANJA

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih imenovalo je članove Tima za psihološke krizne intervencije u sustavu odgoja i obrazovanja koji u slučaju kriznog događaja pokriva potrebe u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama, učeničkim domovima i visokoškolskim ustanovama.

Ako se u školi dogodi neuobičajeno težak događaj kao što je:

1. Događaj u kojem je netko ozbiljno ozlijeđen ili ugrožen (*na primjer: kada učenik ili djelatnik škole doživi ranjavanje, silovanje, talačku krizu, pokušaj ubojstva ili samoubojstva... .*)
2. Stradavanje sa smrtnim posljedicama (*na primjer: samoubojstvo, ubojstvo, utapanje, prometna nesreća, nesretni slučaj.*)
3. Katastrofa u kojoj je došlo do većih šteta i/ili ljudskih gubitaka (*na primjer: poplava ili požar.*)

Ravnatelj škole informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih za pokretanjem krizne intervencije putem e-pošte: krizne-intervencije@mzo.hr ili na broj telefona 01 4594 461 (Uprava za potporu i unapređenje sustava odgoja i obrazovanja).

U tu svrhu potrebno je prikupiti osnovne podatke o događaju:

- a. Što se dogodilo?

- b. Kada se dogodilo?
- c. Gdje se dogodilo?
- d. Broj osoba uključenih u događaj?
- e. Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?
- f. U kakvom su stanju, kako reagiraju, gdje se nalaze te osobe?
- g. Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, hitna medicinska pomoć)?
- h. Je li u školi već nešto učinjeno radi ublažavanja psiholoških posljedica događaja?

Na temelju prikupljenih podataka ravnatelj i Krizni tim škole utvrđuju potrebu za kriznom intervencijom.

Pokretanje psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja

** **Postvencija** je organizirana intervencija nakon suicida u svrhu prevencije novih suicida.*

Ovi protokoli postupanja usvojeni su dana 8. rujna 2025. godine na Učiteljskom vijeću Vladimira Nazora, te se objavljuju na internetskoj stranici i oglasnoj ploči škole.

Ravnateljica:

Kornelija Častek, dipl. def. – soc. ped

OSNOVNA ŠKOLA
VLADIMIRA NAZORA
DARUVAR, Gajeva 24

Kornelija Častek

PRILOZI

Prilog I. Službena zabilješka o događaju i postupanju

Zabilješka o događaju i postupanju treba sadržavati sljedeće stavke:

1. Datum događaja
2. Mjesto i vrijeme događaja
3. Sudionici događaja
4. Opis događaja
5. Poduzete aktivnosti
6. Bilješka o razgovoru s učenikom/učenicima
7. Bilješka o razgovoru s roditeljima
8. Potpis učitelja

Prilog 2. Kako razgovarati s učenikom o nasilju?

U situacijama saznanja o bilo kojoj vrsti nasilja između djece i nad djetetom, prvi razgovor s učenikom koji učitelj obavlja potrebno je provesti prema sljedećim smjernicama:

1. **Pristupiti učeniku, uočiti i reflektirati primijećeno (situaciju i emociju):** npr. *Primijetio sam da se u posljednje vrijeme nešto događa između tebe i tvojih vršnjaka te vidim da se osjećaš tužno/razočarano/uznemireno/napeto/(...) želio bih ti pomoći ako mogu. Želiš li razgovarati o tome što se događa?*
2. **Ukoliko je učenik sam pristupio učitelju, pohvaliti postupak:** npr. *Pokazao/la si veliku snagu i hrabrost što si me o tome obavijestio/la.*
3. **Aktivno slušati učenika i dopustiti mu da samostalno opiše situaciju. U razgovoru je potrebno postavljati otvorena pitanja** npr. *Što se dogodilo? Tko je sve sudjelovao? Gdje se to dogodilo? Koliko to traje? (...)* **ne postavljati zatvorena pitanja** (npr. *Je li te boljelo?*) ili **sugestibilna pitanja** (npr. *Je li i Ivan sudjelovao u tome ili samo Petar?*).
4. **U slučaju saznanja ili sumnje na seksualno nasilje - saslušati dijete i dopustiti mu da samostalno opiše situaciju, na način i u opsegu kako to samo želi.**
5. **Parafrazirati rečeno u svrhu provjere razumijevanja:** npr. *Ako sam dobro razumio, ono što mi želiš reći je (...)*

6. **Validirati emociju koju uočavate i pružiti podršku:** npr. *Vjerujem da je bilo vrlo teško to sve doživljavati i da se zbog toga osjećaš tužno/ljuto/razočarano. To što osjećaš je sasvim u redu. Za ovo što si mi ispričao je potrebna velika snaga i hrabrost i ti si je upravo pokazao.*
7. **Postaviti granice u okviru svojih kompetencija i odgovornosti te obveze obavještanja Tima:** npr. *Budući da je ono što si mi rekao nešto što ugrožava tebe, tvoju sigurnost i tvoj život, ja sam zbog toga dužan o tome obavijestiti i naše stručne suradnice i ravnatelja. Volio bih da o tome porazgovaraš i s nekom od njih, one imaju znanja i iskustva i mogu ti pružiti pomoć u ovome i dati informaciju što činiti dalje. Što kažeš na to? Ukoliko želiš, mogu ja otići s tobom do nekoga od njih*

Prilog 3. Kako razgovarati s učenikom u situaciji samoozljeđivanja i/ili suicidalnih namjera?

a) Smjernice za učitelje:

Pohvaliti postupak: npr. *Pokazao/la si veliku snagu i hrabrost što si me o tome obavijestio/la.*

Uočiti i reflektirati emociju koju primjećujete: npr. *Vidim da se osjećaš tužno/razočarano/uznemireno/napeto/(...) želio/željela bih ti pomoći ako mogu. Želiš li razgovarati o tome što se događa?*

Parafrazirati rečeno: npr. *Čini mi se da je pred tobom teško životno razdoblje i da smatraš da je samoozljeđivanje jedino što ti pomaže, no siguran/na sam da postoje i drugi načini.*

Postaviti granice u okviru svojih kompetencija i odgovornosti: npr. *Ja nemam toliko znanja o ovome, stoga bih predložio/la da razgovaraš s nekim od naše stručne službe u školi, oni imaju znanja i iskustva i mogu ti pružiti pomoć u ovome. Što kažeš na to? Ukoliko želiš, mogu ja otići s tobom do nekoga od njih.*

b) Kako pristupiti osobi koja se samoozljeđuje vidi u: Samoozljeđivanje - kako pomoći drugima? (engl Self - Harm: How to help others?)

Prilog 4. Zapisnik o razgovoru s roditeljem

ZAPISNIK O RAZGOVORU S RODITELJIMA

(Ime i prezime roditelja)

Roditelj je pozvan u školu putem _____ (telefonski razgovor, e-mail). Razgovor je obavljen dana _____ u školi u _____, u vremenu od _____ do _____.

Učenik _____ je _____ dana _____, _____ (napravio što?) _____ . Prema Pravilniku o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (napisati stavak koji se odnosi na neprihvatljivo ponašanje i u koju kategoriju neprihvatljivog ponašanja spada – lakše, teže, teško, osobito teško, i koja pedagoška mjera se izriče.)

Prije izricanja mjere učeniku je omogućeno savjetovanje s razrednikom/com i stručnim suradnicama te izjašnjavanje o činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje odluke o opravdanosti izricanja pedagoške mjere.

Prema Pravilniku o pedagoškim mjerama (čl. st.) za navedena djela propisana je pedagoška mjera _____. U postupku izricanja pedagoške mjere odgojno-obrazovni radnici vodili su računa o dobi učenika, njegovoj psihofizičkoj razvijenosti i osobinama, ranijem ponašanju, okolnostima koje utječu na učenikov razvoj i okolnostima u kojima se neprihvatljivo ponašanje dogodilo.

Svrha izricanja pedagoške mjere je utjecati na promjenu ponašanja učenika te da bude poticaj na odgovorno i primjereno ponašanje drugim učenicima. Izrečena pedagoška mjera treba potaknuti učenika na preuzimanje odgovornosti i usvajanje pozitivnog odnosa prema školskim obvezama i okruženju.

O odredbama Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera razrednik/ica je na početku školske godine izvijestio učenike, a roditelje na roditeljskome sastanku.

Roditelj je informiran o neprihvatljivom ponašanju, načinu prikupljanja informacija, prikupljenim informacijama koje su bile važne za donošenje odluke o izricanju pedagoške mjere.

Roditelj je upoznat da će se podnijeti prijedlog za izricanje pedagoške mjere _____.

Stručna suradnica:

Razrednik/ica:

Roditelj:

Prilog 5. Prijedlog o izricanju pedagoške mjere

PRIJEDLOG IZRICANJA PEDAGOŠKE MJERE

Ime i prezime učenika, razred koji pohađa, OIB:	
Ime roditelja - uditelja:	
Datum i mjesto rođenja učenika:	
Adresa stanovanja:	
Pedagoška mjera koja se izriče:	
1. Opis radnje za koju se izriče pedagoška mjera (opis događaja, tko je uočio događaj, tko je obaviješten o nastanku događaja, datum, napomena ako je upisan u dnevniku)	
2. Obrazloženje izrečene pedagoške mjere (mjesto, vrijeme i način na koji je došlo do neprihvatljivog ponašanja, posljedice koje su nastupile ili su mogle nastupiti, prethodno poduzete preventivne mjere, prijedlog za pružanje pomoći i potpore učeniku s ciljem otklanjanja uzroka neprihvatljivog ponašanja)	
3. Tko izriče ped. mjeru, datum i na koji način (rezultate glasovanja).	
4. Kada su učenici /roditelji upoznati s odredbama Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (roditeljski sastanak, sat razrednika)	
5. Navesti izrečene mjere do ovog izricanja (koja mjera, datum, razlog izricanja)	

Potpis razrednika:

U Daruvaru,

